

Holl Aelodau'r Senedd
Senedd Cymru

4 Mai 2022

Annwyl Aelod o'r Senedd

Bil Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) – Gwelliannau'r Llywodraeth

Rwy'n amgáu manylion gwelliannau'r Llywodraeth a gyflwynwyd i Fil Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru), ynghyd ag esboniad o'u diben a'u heffaith.

Rwy'n bwriadu cyflwyno gwelliannau pellach yng Nghyfnod 3 mewn ymateb i argymhellion y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg, fel y nodir yn ei adroddiad a gyhoeddwyd ar 4 Mawrth, gan gynnwys:

- Argymhelliad 22. Bod y Gweinidog yn cyflwyno gwelliannau yng Nghyfnod 2 i ddarparu dull mwy cyson ac eang o ymdrin â'r dyletswyddau cyfle cyfartal ac ehangu mynediad ar gyfer pob rhan o'r sector ôl-16, ac nid dim ond y darparwyr hynny sy'n gorfod cofrestru;
- Argymhelliad 26. Bod y Gweinidog yn cyflwyno gwelliannau yng Nghyfnod 2 i osod dyletswyddau ar y Comisiwn i gyhoeddi manylion, fan leiaf, ei ddyraniadau cyllid; ei fethodolegau cyllido; ei fformiwlâu ariannu; a'i alldro cyllidol, yn ogystal â gosod dyletswydd i fod yn dryloyw yn ei benderfyniadau cyllido;
- Argymhelliad 30. Bod y Gweinidog yn cyflwyno gwelliannau yng Nghyfnod 2 i ddileu adran 105, a'i fod yn nodi dull gwahanol o reoli diwydrwydd dyladwy pan fydd cyllid yn cael ei drosglwyddo i drydydd partïon.

O ystyried arwyddocâd y dyletswyddau strategol, ac argymhellion adeiladol y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg o ran sut y gellid mireinio'r dyletswyddau hyn ymhellach, roeddwn am nodi'r gyfres lawn o ddyletswyddau fel y byddent yn ymddangos ar ôl cymhwyso'r gwelliannau yr wyf wedi'u cyflwyno heddiw. Mae'r wybodaeth hon i'w gweld yn yr atodiad i'r llythyr hwn.

Yn gywir,

Jeremy Miles AS/MS
Gweinidog y Gymraeg ac Addysg
Minister for Education and Welsh Language

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Jeremy.Miles@llyw.cymru
Correspondence.Jeremy.Miles@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil Dyletswyddau Strategol

Hybu dysgu gydol oes

Rhaid i'r Comisiwn hybu addysg drydyddol ar gyfer pobl Cymru—

- (a) sy'n darparu cyfleoedd i bobl i gymryd rhan mewn addysg drydyddol drwy gydol eu bywydau o 16 oed;
- (b) sy'n cynnwys amrywiaeth o lefelau astudio a mathau o gymhwyster;
- (c) sy'n cynnwys amrywiaeth o leoliadau addysgol a dulliau astudio;
- (d) sydd wedi ei threfnu'n gydlynol i hwyluso symudiad dysgwyr drwy gamau gwahanol addysg drydyddol ac i gyflogaeth neu fusnes;
- (e) sydd fel arall yn bodloni gofynion gwahanol y rheini a all ddymuno ymgymryd ag addysg drydyddol.

Hybu cyfle cyfartal

(1) Rhaid i'r Comisiwn hybu—

- (a) cynyddu cyfranogiad, gan bersonau sy'n aelodau o grwpiau sydd heb gynrychiolaeth ddigonol, mewn addysg drydyddol a ddarperir yng Nghymru;
- (b) cynyddu cyfranogiad, gan bersonau sy'n aelodau o grwpiau sydd heb gynrychiolaeth ddigonol, mewn gwaith ymchwil ac arloesi a wneir yng Nghymru
- (c) cadw myfyrwyr sy'n aelodau o grwpiau sydd heb gynrychiolaeth ddigonol hyd at ddiwedd cyrsiau addysg drydyddol a ddarperir yng Nghymru;
- (d) lleihau unrhyw fylchau o ran cyrhaeddiad mewn addysg drydyddol a ddarperir yng Nghymru rhwng grwpiau gwahanol o fyfyrwyr pan fo'r gwahaniaethau yn codi oherwydd ffactorau cymdeithasol, diwylliannol, economaidd neu sefydliadol;
- (e) darparu cymorth i fyfyrwyr sy'n gorffen cyrsiau addysg drydyddol a ddarperir yng Nghymru sy'n aelodau o grwpiau sydd heb gynrychiolaeth ddigonol i barhau â'u haddysg drydyddol, dod o hyd i gyflogaeth neu ddechrau busnes.

(2) Yn yr adran hon, "grwpiau sydd heb gynrychiolaeth ddigonol" yw

- (a) mewn perthynas ag addysg drydyddol, grwpiau nad oes ganddynt gynrychiolaeth ddigonol mewn addysg drydyddol a ddarperir yng Nghymru ganlyniad i ffactorau cymdeithasol, diwylliannol, economaidd neu sefydliadol, a
- (b) mewn perthynas ag ymchwil ac arloesi, grwpiau nad oes ganddynt gynrychiolaeth ddigonol mewn gwaith ymchwil ac arloesi a wneir yng Nghymru o ganlyniad i ffactorau cymdeithasol, diwylliannol, economaidd neu sefydliadol.

Annog cyfranogiad mewn addysg drydyddol

Rhaid i'r Comisiwn—

- (a) annog unigolion sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru i gymryd rhan mewn addysg drydyddol, a
- (b) annog cyflogwyr yng Nghymru i gymryd rhan yn narpariaeth addysg drydyddol.

Hybu gwelliant parhaus mewn addysg drydyddol ac ymchwil

- (1) Rhaid i'r Comisiwn hybu gwelliant parhaus yn ansawdd addysg drydyddol yng Nghymru.
- (2) Wrth gyflawni'r ddyletswydd hon, rhaid i'r Comisiwn roi sylw (ymhlith pethau eraill)—
 - (a) i bwysigrwydd sicrhau bod aelodau o'r gweithlu addysg drydyddol yn gallu darparu addysg drydyddol o ansawdd uchel;
 - (b) i ofynion rhesymol aelodau o'r gweithlu addysg drydyddol am ddatblygiad proffesiynol parhaus.
 - (c) i bwysigrwydd barn dysgwyr ynghylch ansawdd yr addysg drydyddol a gânt
- (3) Yn yr adran hon, "aelodau o'r gweithlu addysg drydyddol" yw—
 - (a) athrawon personau sy'n cael addysg drydyddol,
 - (b) personau sy'n darparu cymorth i'r athrawon hynny, ac
 - (c) personau sy'n darparu cymorth i ddysgwyr i gymryd rhan mewn addysg drydyddol.

Hybu gwaith ymchwil ac arloesi

- (1) Rhaid i'r Comisiwn hybu—
 - (a) gwneud gwaith ymchwil ac arloesi yng Nghymru;
 - (b) gwelliant parhaus yn ansawdd gwaith ymchwil ac arloesi a wneir gan bersonau perthnasol, a chystadleurwydd y gwaith ymchwil ac arloesi hwnnw o'i gymharu â gwaith ymchwil ac arloesi a wneir gan bersonau eraill;
 - (c) cydlafurio ar waith ymchwil ac arloesi, yng Nghymru ac mewn mannau eraill yn y byd rhwng—
 - (i) personau perthnasol;
 - (ii) personau perthnasol ac eraill;
 - (d) gwneud gwaith ymchwil ac arloesi a gweithgareddau sy'n ymwneud â gwaith ymchwil ac arloesi gan bersonau perthnasol drwy gyfrwng y Gymraeg.
- (2) Yn is-adran (1), ystyr "person perthnasol" yw—
 - (a) darparwr a bennir mewn rheoliadau o dan adran 102(4);
 - (b) corff sy'n cydlafurio o fewn yr ystyr a roddir gan adran 102(4) wrth wneud gwaith ymchwil ac arloesi y mae cydsyniad a roddir gan y Comisiwn o dan yr is-adran honno mewn effaith mewn cysylltiad ag ef.

Hybu cydlafurio a chydlynu mewn addysg drydyddol ac ymchwil

- Rhaid i'r Comisiwn hybu—
- (a) cydlafurio rhwng darparwyr addysg drydyddol yng Nghymru, ysgolion yng Nghymru a chyflogwyr;
 - (b) cydlynu yn narpariaeth addysg drydyddol yng Nghymru a chysoni'r ddarpariaeth honno â blaenoriaethau ymchwil ac arloesi.

Cyfrannu at economi gynaliadwy ac arloesol

- (1) Rhaid i'r Comisiwn hybu addysg drydyddol ac ymchwil mewn ffordd sy'n cyfrannu at ddatblygu economi gynaliadwy ac arloesol yng Nghymru.
- (2) Wrth gyflawni'r ddyletswydd hon, rhaid i'r Comisiwn roi sylw (ymhlith pethau eraill) i ofynion rhesymol diwydiant, masnach, cyllid, y proffesiynau, cyflogwyr eraill a gweithwyr.
- (3) At ddiben is-adran (1), mae economi gynaliadwy yn economi lle y mae anghenion y presennol wedi eu diwallu heb beryglu gallu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion hwythau.

Hybu addysg drydyddol drwy gyfrwng y Gymraeg

(1) Rhaid i'r Comisiwn—

(a) annog y galw am addysg drydyddol a ddarperir yng Nghymru drwy gyfrwng y Gymraeg a chyfranogiad ynddi;

(b) cymryd pob cam rhesymol i sicrhau bod digon o addysg drydyddol yn cael ei darparu yng Nghymru drwy gyfrwng y Gymraeg i ateb galw;

(c) annog darparu addysg drydyddol drwy gyfrwng y Gymraeg—

(i) gan ddarparwyr cofrestredig yng Nghymru, a

(ii) gan bersonau eraill sy'n darparu addysg drydyddol a gyllidir gan y Comisiwn neu a sicrheir fel arall ganddo.

(2) Rhaid i Weinidogion Cymru ddynodi person i roi cyngor perthnasol i'r Comisiwn.

(3) Yn yr adran hon, ystyr “cyngor perthnasol” yw cyngor a roddir at ddiben cynorthwyo'r Comisiwn i gyflawni ei ddyletswyddau o dan is-adran ().

(4) Ni chaniateir i berson gael ei ddynodi o dan is-adran (2) ond os yw Gweinidogion Cymru yn ystyried bod y person yn addas i roi cyngor ar y canlynol—

(a) hybu, cynnal, datblygu a chynllunio addysg drydyddol a ddarperir yng Nghymru drwy gyfrwng y Gymraeg,

(b) hybu caffael a gwella sgiliau Cymraeg,

(c) cynnal, datblygu, cynllunio a darparu gweithgareddau i gefnogi caffael a gwella sgiliau Cymraeg, a

(d) cydlafurio rhwng darparwyr addysg drydyddol yng Nghymru mewn perthynas â'r materion a grybwyllir ym mharagraffau (a) i (c).

(5) Nid yw'r ddyletswydd yn is-adran (2) yn gymwys—

(a) os yw Gweinidogion Cymru yn ystyried nad oes unrhyw berson sy'n addas i roi cyngor ar y materion a grybwyllir yn is-adran (4), neu

(b) os nad oes unrhyw berson sy'n cydsynio i gael ei ddynodi.

(6) Rhaid i'r Comisiwn roi sylw i unrhyw gyngor perthnasol a roddir iddo gan berson sydd wedi ei ddynodi o dan is-adran (2).

(7) Rhaid i'r Comisiwn gyhoeddi dynodiad a wneir gan Weinidogion Cymru o dan is-adran (2).

(8) Caniateir i ddynodiad o dan is-adran (2) gael ei ddileu.

Hybu cenhadaeth ddinesig

(1) Rhaid i'r Comisiwn hybu cyflawni cenhadaeth ddinesig gan ddarparwyr addysg drydyddol yng Nghymru sy'n sefydliadau o fewn y sector addysg bellach a'r sector addysg uwch.

(2) Caiff y Comisiwn arfer ei swyddogaethau o dan y Ddeddf hon i hybu cyflawni cenhadaeth ddinesig gan bersonau eraill (ac eithrio'r darparwyr addysg drydyddol a grybwyllir yn is-adran (1)) sydd wedi eu cyllido gan y Comisiwn o dan y Ddeddf hon.

(3) Yn yr adran hon, ystyr “cenhadaeth ddinesig” yw gweithredu at ddiben hybu neu wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol neu ddiwylliannol Cymru (gan gynnwys gweithredu sydd wedi ei anelu at gyflawni unrhyw un neu ragor o'r nodau llesiant yn adran 4 o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 (dccc 2)).

(4) Yn is-adran (3) ac yn adran 10, mae “llesiant Cymru” yn cynnwys llesiant—

(a) Cymru gyfan neu unrhyw ran ohoni;

(b) pob un o'r personau sy'n preswyllo neu'n bresennol yng Nghymru neu unrhyw un neu ragor o'r personau hynny.

Hybu golwg fyd-eang

Rhaid i'r Comisiwn hybu—

- (a) cyfleoedd mewn addysg drydyddol i bersonau sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru i astudio neu addysgu mewn mannau eraill yn y byd;
- (b) cyfleoedd i astudio neu addysgu mewn addysg drydyddol yng Nghymru ar gyfer personau sy'n preswyllo fel arfer y tu allan i Gymru;
- (c) cyfleoedd i'r buddiannau a geir yn sgil astudio ac addysgu o'r math a grybwyllir ym mharagraffau (a) a (b) gael eu defnyddio ar gyfer llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol neu ddiwylliannol Cymru;
- (d) cydlafurio mewn addysg drydyddol rhwng darparwyr addysg drydyddol yng Nghymru a'r rheini mewn mannau eraill yn y byd;
- (e) cyfleoedd i bersonau sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru a darparwyr addysg drydyddol yng Nghymru i wneud gwaith ymchwil ac arloesi mewn mannau eraill yn y byd.

Cydlafurio rhwng darparwyr addysg drydyddol ac undebau llafur

(1) Rhaid i'r Comisiwn hybu cydlafurio rhwng darparwyr addysg drydyddol yng Nghymru ac undebau llafur perthnasol.

(2) Mae undeb llafur yn undeb llafur perthnasol at ddiben yr adran hon os yw'r Comisiwn yn ystyried bod cydlafurio rhyngddo a darparwyr addysg drydyddol yng Nghymru yn debygol o gynorthwyo i gyflawni dyletswyddau'r Comisiwn o dan adrannau 2 i 10, ac—

- (a) y caiff ei gynrychioli gan y corff o'r enw Wales TUC Cymru, neu
- (b) os na chaiff ei gynrychioli felly, fod y Comisiwn yn ystyried ei fod yn cynrychioli aelodau o'r gweithlu addysg drydyddol (o fewn yr ystyr a roddir gan adran 5(3)) yng Nghymru.